

XXXII. OTDK

Testnevelés- és Sporttudományi Szekció

**Az eredményes sporttevékenység és a tanulás
kapcsolatának vizsgálata élvonalbeli labdajátékosok
körében**

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	1
1.1. A dolgozat témája.....	1
1.2. Személyes indíttatás	1
1.3. A közhelyek ellen.....	2
2. Célkitűzés	2
3. Anyagok és módszerek.....	4
3.1. A célesoport.....	4
3.2. Vizsgálati módszerek	4
4. Eredmények	5
5. Megbeszélés.....	9
5.1. Kérdések.....	9
5.2. Hipotézisek.....	10
6. Összefoglalás	11
Irodalomjegyzék	13
Köszönetnyilvánítás	14
Függelék	15
Nyilatkozat	18

1. Bevezetés

1.1. A dolgozat témája

Dolgozatomban az élvonalbeli labdajátékosok tanuláshoz való kapcsolatával szeretnék foglalkozni. Főiskolai alapképzésen írt szakdolgozatomban az élvonalbeli labdarúgók tanuláshoz való viszonyát vizsgáltam és jelen munkámban kutatásomat kiterjesztettem az élvonalbeli kosárlabdázókra. Arra voltam kíváncsi, hogy az élvonalbeli futballistákat, és kosárlabdázókat mennyire foglalkoztatja a tanulás kérdése, mennyi idejük marad a tanulásra, milyen lehetőségeik vannak a tanulásra a profi sport karrier mellett, érdekli-e egyáltalán őket a tanulás, vagy sem, aktív játékosként készülnek-e a pályafutásuk utáni életre, mennyire élnek az élethosszig tartó tanulás lehetőségeivel, beszélnek-e idegen nyelveket. Továbbá foglalkoztatott még, hogy van-e különbség a két sportolói csoport között, iskolázottság és nyelvtudás terén.

1.2. Személyes indíttatás

Azért választottam ezt a témát, mert a saját életemben is tapasztaltam milyen nehézségekkel jár a sport és a tanulás összeegyeztetése. Nyíregyházán születtem 1988-ban, óvodás koromban, hatalmas mozgásigényem levezetése céljából kezdtem focizni. Gyerekként nagy álmom volt, hogy nagyapámhoz hasonlóan én is szerepelhessek szülővárosom felnőtt csapatában. Sikerült is bemutatkoznom az élvonalban, 2009 márciusában a Kecskemét elleni hazai mérkőzésen. Ezt követően még Hajdúböszörményben, és Kisvárdán játszottam Nb-2-es szinten. 15 és 18 éves korom között, azonban kisebb kitérőt tettem, és a focidzések helyett a kosárlabda tréningeket látogattam. Először csak iskolai szinten a Krúdy Gyula Gimnázium csapatában játszottam, majd egy pár hónap múlva a Marso Nyíregyháza Kosárlabda Klub utánpótlás csapatába kerültem. Itt egészen az U-20-as csapatig jutottam, valamint felnőtt szinten az Nb2-es bajnokságig. Így megismertem a kosárlabdázókat, köztük több Nb1-es játékost, és a sportágit körül vevő közeget. A sport és a tanulás tehát kisgyermekkorom óta jelen van az életemben. Általában különösebb probléma nélkül sikerült a kettőt összeegyeztetnem, de volt, amikor egyikre, vagy a másikra nem tudtam kellő időt fordítani. Általános és középiskolás koromban soha nem volt kérdés, hogy a tanulást nem hanyagolhatom el. Különösebb problémát nem is jelentett, jó eredménnyel végeztem iskoláimat. Érettségi előtt azonban nekem is meg kellett hozni a döntést: továbbtanulás vagy futball, esetleg mindkettő. Én ez utóbbit választottam. Pályafutásom során rengeteg

labdarúgóval, és kosárlabdázóval találkoztam, akiknek szintén meg kellett hozniuk ezeket a döntéseket, és az itt szerzett élményeim vezettek ahhoz, hogy ezzel a témával foglalkozzak mélyebben.

1.3. A közhelyek ellen

A témaválasztás másik oka az a széles körben elterjedt közhely, hogy a sportolók, különösképpen a labdarúgók buták, kulturálatlanok, képzetlenek, primitívek. Nekem az a tapasztalatom, hogy a sportolók között is vannak különböző emberek, képzetek és iskolázatlanok, éppúgy, mint az élet minden más területén. A labdarúgók és a kosárlabdázók is a társadalom részei, és ők is hordozzák az őket körülvevő világ jellemzőit. Semmivel sem jobbak, vagy rosszabbak tehát, mint a többiek, csak jobban szem előtt vannak, az életük a nyilvánosság előtt, bizonyos szint felett pedig intenzív médiaérdeklődés mellett zajlik. Ezeket a kérdéseket szeretném körül járni a dolgozatom során, megvizsgálni, hogy a személyes tapasztalataim alátámaszthatók-e objektív mérési eredményekkel, felállított hipotéziseim alátámaszthatók-e konkrét adatokkal, miért alakulhatott ki ez a negatív kép a sportolókról, és vajon igazak-e ezek a szerintem közhelyes állítások. Szeretném összevetni az eredményeimet a szakirodalomban megjelent adatokkal, azok fényében megvizsgálni, hogy az élvonalbeli labdarúgók, kosárlabdázók mért jellemzői hogyan viszonyulnak a társadalom egyéb csoportjaihoz, illetve a két sportolói csoport válaszait is szeretném összehasonlítani.

2. Célkitűzés

Általános vélemény, hogy a sportolókat, különösen a labdarúgókat nem érdekli a tanulás, aluliskolázott, kulturálatlan, emberek. Ez a sztereotípi mélyen beleívódott a társadalmi gondolkodásba, nem teljesen alaptalanul. A TV interjúkban megszólaló, nehezen fogalmazó, értelmetlenül, műveletlenül megnyilvánuló focisták a kabarék garantált sikerfigurái, elég ha Hofi Géza örök focista poénjaira, vagy a közismert Halls cukorka reklámra gondolunk, ami a kapus haver orrát “tisztíccsa”. Gyermekkori emlékeim közé tartoznak azok az “apukák”, akik a pálya széléről nyomdafestéket nem tűrő stílusban üvöltve kommentálták 6-7-8 éves gyermekeik kevésbé sikeres labdaérintéseit. A labdarúgás világában eltöltött majdnem két évtized alatt rengeteg tapasztalatot gyűjtöttem össze, pozitívet, negatívát egyaránt. Ennek alapján, bár a társadalomban élő focista-képet teljes egészében nem tudom megcáfolni, mégis azt gondolom, hogy mint minden általánosítás ez is túlzó, egyoldalú. A valóság sokkal árnyaltabb, a labdarúgás világában is szép számmal vannak mélyen gondolkodó, értelmes,

tanult, értékes emberek. A kosárlabda pályán eltöltött éveim alapján pedig, úgy gondolom, hogy a kosárlabdázók megítélése jóval pozitívabb, és az én véleményem valamint tapasztalatom is az, hogy a kosárlabdázók kimondottan iskolázott, „értelmiségi” emberek.

Dolgozatomban a profi labdarúgók és kosárlabdázók tanulási szokásaival, tanulási lehetőségeivel foglalkozom. Arra voltam kíváncsi, hogy tanulnak-e vagy sem. Ha igen, mit hol, ha nem, miért nem. Továbbá nagyon érdekelt melyik sportág jár előrébb az iskolázottság terén. Nagyon foglalkoztatott még az is, hogy miként tervezik a sport utáni életüket, melyek azok a területek, ahol el tudják képzelni magukat a sportpályafutásuk végeztével, illetve milyen lépéseket tesznek terveik megvalósítása érdekében. Érdekelt az is, hogy diplomát szeretnének-e szerezni, vagy inkább valamilyen más képesítést. Szeretném azt is megvizsgálni, hogy az általam kapott eredmények mennyiben egyeznek, vagy térnek el a magyar lakosság szakirodalomban fellelhető adataitól.

A téma választásnál több kérdés is felmerült bennem, amelyekre kerestem a válaszokat:

- Érdekli-e az élvonalbeli labdarúgókat, kosárlabdázókat a tanulás, milyen helyet foglal el a tudás az értékrendjükben?
- Rendelkeznek-e használható nyelvtudással?
- Van-e idejük a tanulásra a napi edzőmunka, az edzőtáborok, mérkőzések, utazások mellett?
- Befolyásolja-e a tanuláshoz való viszonyukat szüleik iskolázottsága?
- Hogyan képzelik ezek a profi sportolók az életüket a pályafutásuk befejeztével?
- Melyik sportolói csoportnak jobb az iskolázottsága?

Felállított hipotéziseim tehát a következők:

- H1 – Az általam vizsgált mintában összefüggés található a szülői iskolázottság és a sportolók tanulmányi értékrendje között.
- H2 - Az élvonalbeli labdarúgók iskolázottsága, és nyelvtudása alacsonyabb az élvonalbeli kosárlabdázókénál.

- H3 - Az élvonalbeli labdarúgók iskolázottsága, és nyelvtudása nem rosszabb, az élvonalbeli kosárlabdázóké pedig jobb a magyar lakosság adataihoz viszonyítva.

3. Anyagok és módszerek

3.1. A célcsoport

Az adatgyűjtést kérdőív segítségével végeztem, amit személyesen, vagy e-mailben juttattam el a sportolókhoz. A vizsgálati minta tagjainak kiválasztásánál elsősorban a személyes ismeretség és az elérhetőség játszott szerepet. 100 labdarúgóval és 100 kosárlabdázóval töltöttem ki a kérdőívet (n=200). A célcsoportba olyan játékosok tartoznak, akiknek van legalább 1 élvonalbeli mérkőzésük, hiszen csak a minősített játékosok válaszaira voltam kíváncsi. A megkérdezettek közül van olyan, akinek csak 1, de van, akinek 700 élvonalbeli mérkőzése van. A korosztály is elég heterogén, a legfiatalabb megkérdezett 18, a legidősebb 61 esztendő.

3.2. Vizsgálati módszerek

A kérdőív 26 kérdésből állt. Az első hat kérdés a sportággal való megismerkedés körülményeiről szól. A 7. kérdés a válaszadó származását településszerkezeti aspektusból vizsgálja. A következő három kérdés az általános és középiskolai tanulmányi eredményekre, illetve a továbbtanulási szándékra kérdez. A 11 - 17. kérdések arra vonatkozik, hogy milyen helyet foglal el a tanulás a megkérdezett családja értékrendjében. A 18-20-as kérdések a jövőre vonatkoznak. Általános vélemény, hogy a mai fiatalok csak a mának élnek, nem törődnek a jövővel. Kíváncsi voltam, hogy érvényes-e ez a megállapítás a fiatal sportolókra is. Sokat beszélnek manapság arról, hogy a magyarok nem beszélnek idegen nyelveket. A sportolók számára ez különösen fontos egyrészt azért, mert minden csapatban vannak külföldi játékosok, akik nem, vagy csak, alig beszélnek magyarul, másrészt, mert sokan közülük külföldi karrierben gondolkodnak. A 21-22-es kérdés a nyelvtudásra, nyelvvizsgára vonatkozik. Az utolsó négy kérdés a sportolók profi karrierjére vonatkozik.

Az adatok elemzése során leíró statisztikai számításokat végeztem, százalékos és gyakorisági bemutatást, valamint az egyes változók közötti kapcsolatot keresztábla elemzéssel, illetve ANOVA elemzéssel értékeltem, a hibahatár 95%. Diagramot akkor készítettem, amikor a kérdés jellege ezt indokolta. A kérdőíves módszerrel gyűjtött adatokat az SPSS 16.0-ás program segítségével elemeztem.

4. Eredmények

Dolgozatomnak ebben a részében a kérdőíven kapott eredmények részletes értékelésével, a főbb mutatók referencia-csoportokkal való összevetésével foglalkozom.

Az általam vizsgált minta 93,5% aktív korú, tehát jelenleg is sportol. A mintám átlagéletkora 27,88 év volt ($\pm 7,450$). A legfiatalabb megkérdezett 18, a legidősebb 61 éves volt. A labdarúgók 8,37, míg a kosárlabdázók 10,04 évesen kezdtek el szervezett körülmények között sportolni.

Helyileg is nagyon heterogén a felmért mintám, hiszen a mintámhoz tartozó 200 fő 69 különböző helyen ismerkedett meg sportága alapjaival, Körmendtől egészen Kisvárdáig. A mintámat tekintve Szabolcs-Szatmár-Bereg megye áll az első helyen 27%-al, második Pest-megye 16%-al.

Általános iskolai tanulmányait a válaszadók fele (50%) nagyvárosban végezte. A másik 50% oszlik meg a falu, a kisváros, és a főváros között. Érdekes, hogy 10-szer több labdarúgó végezte általános iskolai tanulmányait faluban 20 fő, mint kosárlabdázó 2 fő, valamint 5-ször több kosárlabdázó származik a fővárosból, mint labdarúgó (20, illetve 4 fő). Ez persze nem meglepetés, hiszen focizni bármelyik mezőn lehet, a kosárlabdához viszont szükség van palánkra, és megfelelő talajra, ami csak a nagyobb települések iskoláiban található meg (1. ábra).

Szirmai (1994) településszerkezeti kutatásokat végzett, melynek eredményeiből egyértelműen kiderül az a tendencia, hogy a népesség iskolázottsága fordítottan arányos a lakóhelyük nagyságával, tehát a falvakban a legalacsonyabb, és a fővárosban a legmagasabb. Az általam vizsgált mintában ez kitűnően megmutatkozik, hiszen a falvakból induló felsőfokú tanulmányokat végzők, vagy már végzetek aránya 27%, ezt követi a kisvárosokból indulóké 37%. A nagyvárosban nevelkedő sportolók 44% tanul tovább, míg ez az arány a legmagasabb a fővárosi sportolóknál 56%.

Kíváncsi voltam, hogy a mintámban szereplő sportolók, miért választották éppen ezeket a sportágakat. A legnagyobb különbség a „más nem érdekelt” válaszok esetében voltak a két sportág között. aránya. Az 53% a labdarúgásnak a sportágak népszerűségi rangsorában elfoglalt abszolút uralmát mutatja, hiszen ez a szám a kosárlabdázóknál csak 19 % volt. Átgondoltabb választásra utal a labdarúgók 33%-a, illetve a kosárlabdázók 34%-a, ők először

csak a mozgás öröméért értek labdába, majd amikor kiderült, hogy van értelme, hogy tehetségük van hozzá, akkor kezdték komolyabb formában foglalkozni a sporttal. A kosarasok 21%-a az „egyéb” választ adta meg. Ennek a halmaznak a nagy része azért választotta ezt a sportágat, mert az iskolába, amibe járt csak a kosárlabda volt üzhető. A vártnál kisebb, 11% a szülői hatás aránya a labdarúgóknál, a kosárlabdázóknál sem sokkal magasabb 19%. Úgy gondolom azonban, hogy a „más nem érdekelt” válasz látenszen tartalmazza a család viszonyulását is (2. ábra).

A 100 labdarúgóból 17-en több generációs futball családból származnak, 45-en pedig első generációsok. A többség tehát már kisgyermekkorától valamilyen módon a labdarúgás hatása alatt él, valószínűsíthető, hogy nem a sportágválasztás időszakában találkozott először a labdával. Ezek a számok a kosarasoknál a következőképpen alakulnak. 48-an származnak kosaras családból és közülük 12-en több generáció óta foglalkoznak a kosárlabdával.

A következő kérdések a válaszadók iskolai tanulmányi eredményeire vonatkoztak. A megkérdezett labdarúgók általános iskolában az átlagon felül teljesítettek, 71%-uk 4-es, vagy 5-ös tanuló volt. Nincs közöttük olyan, aki megbukott volna, vagy csak elégséges szinten teljesítette volna a követelményeket. Ez a tendencia igaz a kosárlabdázókra is, náluk a 85% 4-es, vagy 5-ös tanuló volt. Összehasonlítva a két sportágat, a kosárlabdázók tanulmányi átlaga 4,25, míg a labdarúgóké 4,04 volt. Az általános iskola befejezése után mindnyájan folytatták tanulmányaikat (3. ábra).

Középiskolában az átlagos tanulmányi eredmény még mindig közepes felett van. A labdarúgók átlaga 3,54, a kosarasoké 3,91. A mintámat tekintve a 4-es és 5-ös tanulók aránya 60 %. Ha beleszámoljuk a közepes teljesítményt nyújtókat is, akkor a megkérdezetteknek 97,5% közepes, vagy annál jobb teljesítményt ért el. Azt is megfigyelhetjük, hogy a kiváló tanulók száma is csökkent, 73-ról 30-ra, ami jelentős visszaesésnek mondható. Ez azonban nem egyedi jelenség, a tanulók túlnyomó többségénél megfigyelhető, hogy a középiskolai tanulmányi eredményük nem éri el az általános iskoláit. Ez részben a tananyag mennyiségének növekedésével, illetve nehezedésével, a stúdiumok elmélyülésével magyarázható, de szerepet játszanak benne az életkori sajátosságok, a serdülőkor lázadásai, érdektelensége, a tanulmányi fegyelem lazulása is.

A két kérdésre adott válaszokat együttesen vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a megkérdezettek 15%-a az általános és középiskolai tanulmányai során az aktív versenysport mellett végig kiváló eredményt produkált (4. ábra).

A tanulás szerepének a fontosságát is vizsgáltam a mintában szereplő sportolók családjainak körében. Egytől ötig lehetett értékelni, ahol az 1 az „*egyáltalán nem volt fontos*”, míg az 5 a „*nagyon fontos volt*” választ jelenti, kellett megjelölni a sportolóknak a saját családjukra jellemző értéket. Látszik, hogy 1-es válasz nem is érkezett, 2-es pedig összesen csak 3, tehát a 200 családból 197-ben legalább átlagos szinten fontos volt a tanulás kérdése. Ezenkívül, észre vehető, hogy a kosárlabdázók 80, illetve a labdarúgók 68 %-ának családjában fontos, vagy nagyon fontos szerepet töltött be a tanulás (5. ábra).

A legmagasabb iskolai végzettség kérdésre a labdarúgóknál a válaszok 52%-a, míg a kosárlabdázóknál 53%-a gimnázium volt. Egyetemi, vagy főiskolai végzettséggel 9 labdarúgó, és 28 kosárlabdázó rendelkezik. A mintát figyelembe véve a felső, illetve felső középfokú (érettségi) végzettségűek aránya tehát 61%. Szakmunkásképzőre esett a válaszok 3%-a, és csak 6,5% a 8 általánosra 13 fő, de ebben benne van az a 10 fő, aki még gimnazista korú és jelenleg érettségi előtt áll, tehát mindössze 3-an vannak (1,5%), akik az általános iskola elvégzése után eddig nem tanultak tovább (6. ábra).

Érdekes, hogy 29 labdarúgó mellett 10 kosárlabdázó végzett szakközépiskolát. A kosárlabdázóknál 28 diplomást találunk, illetve még 50-en tanulnak jelenleg is valamit. Ebből az 50-ből 9-en még gimnazisták, 8-an valamilyen OKJ-és képzésben vesznek részt. 33-an főiskolára vagy egyetemre járnak. Összesen a mintám 1,5%-a nem tanult tovább az általános iskolát követően, ez nagyon alacsony szám, hiszen a magyar lakosság 11,56%-a nem végzi el a 8. osztályt. Érdekes, hogy míg a labdarúgóknál 6% végzett szakmunkásképzőt, addig a kosarasoknál ez a szám 0. Ha azonban azt vizsgáljuk, hogy a két sportágban összesen 37 diplomás van (18,5%), és további 65-an tanulnak még (32,5%) akkor azt látjuk, hogy pontosan 51% legmagasabb iskolai végzettsége meghaladja az érettségit, feltéve, ha tanulmányaikat sikeresen befejezik. Ez a szám nagyon magas, hiszen a lakosság ide tartozó adata 14,48 %, de az is jól látható, hogy ezeket az értékeket főleg a kosarasok eredményei húzták fel, hiszen ezt az 51%-ot jelentő 102 sportolóból 78 kosárlabdázó.

A szüleik legmagasabb iskolai végzettségére adott válaszaik alapján látható, hogy mindössze 2,5% az, aki csak 8 általánost végzett (5fő). Magas a felső-középfokú végzettségűek

(gimnáziumi érettségi) aránya (26,5%), ez 53 főt jelent. Kiugróan magas egyetemet/főiskolát végzettek aránya 47,5%, de ebből a 95 szülőből, 73 kosaras szülő. Tehát jól látható, hogy nem csak az iskolai végzettségben, de a szülők iskolai végzettségében is magasan jobban állnak a kosárlabdázók. Megvizsgáltam a 22 felsőfokon tanuló, vagy már végzett labdarúgó szüleinek iskolázottságát, és a következő eredményt kaptam: felsőfokú végzettség: 9, gimnázium 7, szakközépiskola 4, szakmunkásképző 2. A kosarasoknál a már diplomások (28fő), és a még tanuló (50fő), szüleit vizsgálva, azt az eredményt kaptam, hogy az érintett 78 kosaras szüleinek a 75%-a diplomás. Ez a minta is bizonyítja tehát, hogy a szülők végzettsége hatással van gyerekek iskolázottságára (7. ábra).

A profi sportolók életében nagyon fontos döntés, hogy mivel fognak foglalkozni a pályafutásukat követően. Az edzősködés, csapatmenedzselés reális lehetőség, a 200 megkérdezett 32,5%-a ezen a területen látja a jövőjét (35 labdarúgó, 30 kosárlabdázó). 12,5 % külföldön (15 labdarúgó, 10 kosárlabdázó), 21,5% (17 labdarúgó, 26 kosárlabdázó) más területen szeretne dolgozni, 31,5 % (30 labdarúgó, 33 kosárlabdázó) pedig még nem foglalkozott ezzel a kérdéssel (8. ábra).

Ennek megfelelően igen magas azok aránya, akik még semmit sem tettek jövőbeli karrierjükért. Ők azok, akik a futballpályán, a kosárcsarnokban töltik azt az időt, amit kortársaik a jövőjük tervezgetésével, építésével. Ilyen módon ők jó eséllyel kimaradnak az iskolarendszerű képzésekből. Számukra nyújt lehetőséget a felnőttképzés, az egyre elterjedtebb LLL (long life learning), az élethosszig tartó tanulás rohamosan fejlődő rendszere.

A 21-22-es kérdés a bevallott, illetve dokumentált nyelvtudásra vonatkozik. A nyelvtudás mérése komoly módszertani problémákkal küzd. A nyelvvizsgák megléte, vagy hiánya konkrét adat ugyan, de ez nem azonos a valódi nyelvtudással. Beszélhet valaki jó szinten egy idegen nyelven anélkül, hogy erről papírja lenne. De fordítva is igaz, szakemberek előtt ismert tény, hogy a nyelvvizsga bizonyítvány sem fed mindig használható nyelvtudást. Ezért a nyelvtudás vizsgálatánál bevett módszer az egyén saját megítélését alapul venni. A magyar lakosság nyelvtudásáról a fent említett okok miatt nincs egyértelmű mérési eredmény, többféle statisztikai adat létezik a KSH szerint ez az arány 15-30% között van.

A labdarúgók 66%-a, a kosárlabdázók 94%-a válaszolta azt, hogy beszél idegen nyelveken, zömében természetesen angolul. Ez meglepően magas arány, még azzal a szépséghibával

együtt is, hogy, mint általában nyelvtudás-felmérések, ez az adat is saját megítélést tartalmaz. A dokumentált nyelvtudással bírók aránya természetesen jóval alacsonyabb, a labdarúgóknál 20%, de ez még mindig átlagosnak, tekinthető. A kosárlabdázók esetében viszont a kapott 62% kiemelkedően magas (1. táblázat).

5. Megbeszélés

Dolgozatomban az élvonalbeli labdarúgók, és kosárlabdázók a tanuláshoz, különös tekintettel a felsőfokú tanuláshoz való viszonyát elemeztem. Az előzetesen felmerült kérdésekre a vizsgálati eredmények ismeretében egyértelmű válaszok adhatóak.

5.1. Kérdések

- **1. kérdés:** érdekli-e az élvonalbeli labdarúgókat és kosárlabdázókat a tanulás, milyen helyet foglal el az értékrendjükben a tudás? Kutatási eredményeim alapján megállapítható, hogy az élvonalbeli labdajátékosok fontosnak tartják a tanulást, legalább olyan fontosnak, mint a népesség átlaga. Többségük érettségizett, a diplomások és felsőfokú tanulmányokat végzők aránya szintén magas. Akik nem tanulnak, azok többsége a sportot helyezte időrendben előtérbe. Az aktív sportpályafutás befejeztével előtérbe kerül a tanulás. A kosárlabdázóknál pedig kimagaslóan magas az iskolázottság, tehát náluk rendkívül fontos a tanulás és a nagy %-uk nem is hagyja abba a sport mellett.
- **2. kérdés:** Rendelkeznek-e használható nyelvtudással? Tapasztalataim szerint a labdarúgók közül kevesen rendelkeznek piacképes nyelvtudással, a kutatási eredményeim viszont azt mutatják, hogy ez még mindig az országos átlaghoz hasonló arány, viszont a kosarasoknál szinte mindenki beszél valamilyen nyelven (általában angolul).
- **3. kérdés:** Marad-e idejük a tanulásra a napi edzések, mérkőzések, utazások mellett? A kérdőívemre kapott válaszok alapján arra a következtetésre jutottam, hogy lehetséges az élsport melletti tanulás, de valóban nagyon nehéz, hiszen a megkérdezett labdarúgók csupán 22% nem hagyta abba a tanulást, míg a kosarasoknál ez a szám elég magas 73%. Azok közül, pedig akik abbahagyták, a legtöbben a futballra, a kosárlabdára illetve az időhiányra hivatkoztak.
- **4. kérdés:** Befolyásolja-e tanuláshoz való viszonyukat szüleik iskolázottsága? A kutatási adatokból egyértelműen kiderült, hogy a szülők iskolai végzettsége meghatározó szerepet játszik a megkérdezett sportolók tanuláshoz való viszonyában.

- **5. kérdés:** Hogyan képzelik ezek a profi sportolók az életüket a pályafutásuk befejeztével? Erre a kérdésre több különböző választ kaptam. Akadnak sokan akik még nem foglalkoznak a jövőjükkel, és csak a sportra koncentrálnak. A megkérdezettek egy része nem akar a sporttól elszakadni, vagy edzősködni szeretne, vagy pedig valamilyen egyéb tisztséget betölteni egy sport klubnál. A felmért sportolók egy kisebb része külföldre szeretne menni, a könnyebb boldogulás reményében, egy másik részük pedig az élet egyéb területén szeretné kipróbálni magát.
- **6. kérdés:** Melyik sportolói csoportnak jobb az iskolázottsága? Erre a kérdésre egyértelműen a várt eredményt kaptam, tehát a kosárlabdázók a tanulás tekintetében sokkal a labdarúgók előtt járnak.

5.2. Hipotézisek

1. hipotézis: azt állítottam, hogy az általam vizsgált mintában összefüggés található a szülői iskolázottság és a sportolók tanulmányi értékrendje között. Ez az állítás teljes mértékben tartható, hiszen olyan családokban nőttek fel, ahol a tudás fontossága az 5-ös skálán 3,91 átlagot ért el. A felsőfokon továbbtanulók adatait a családi értékrend adataira vetítve pedig egyértelműen kiderül a családi környezet meghatározó szerepe

2. hipotézis: azt állítottam, hogy az élvonalbeli labdarúgók iskolázottsága, és nyelvtudása alacsonyabb az élvonalbeli kosárlabdázókénál. Ezt az állítást teljes mértékben megtartom, hiszen a kapott adatok alapján (a keresztábra szignifikancia értéke $p < 0,05$) szignifikáns különbség van a kosárlabdázók javára az iskolai végzettség, illetve a nyelvismeret terén (1. táblázat).

3. hipotézis: azt állítottam, hogy az élvonalbeli labdarúgók iskolázottsága, és nyelvtudása nem rosszabb, az élvonalbeli kosárlabdázóké pedig jelentősen jobb az magyar lakosság adataihoz viszonyítva. Ezt az állításomat is megtartom, hiszen a labdarúgók elérik a lakosság eredményeit, a kosárlabdázók pedig jelentősen a lakossági adatok feletti eredményeket produkáltak (1. táblázat).

Referenciaként általános „civil” lakossági adatokat használtam. A függelékben szereplő összehasonlító táblázatot a KSH 2011-es felmérése alapján készítettem.

6. Összefoglalás

Milyen kép rajzolódik ki tehát a mai magyar átlag labdarúgóról a kutatási eredményeim alapján? Alig múlt 29 éves, 8 és fél éves korában kezdett el futballozni. Más sportág soha nem is érdekelte. Kisvárosban nőtt fel, rokonságában jó eséllyel találunk focistát. Általános iskolában erős 4-re tanult, középiskolában kicsit romlott az átlaga, de még így is 3-4 között volt. Családjában fontos, de nem a legfontosabb volt a tanulás. Szülei felső középfokú végzettséggel (gimnáziumi érettségi) rendelkeznek. A foci miatt abbahagyta a tanulást, de nagy valószínűséggel később újrakezdi. Az aktív foci utáni életét is sport közelben képzei el. Nyelvvizsgálója nincs ugyan, de használható angol nyelvtudása van. Nevelőegyesületét el kellett hagynia az élvonalért, ahol már több mint 67-szer pályára lépett. Ezt mutatják a statisztikai adatok. Ez az átlag labdarúgó semmivel sem butább, képzetlenebb, vagy műveletlenebb, mint egy átlag magyar, sőt a vizsgált statisztikai mutatók tekintetében felette áll.

A kosárlabdázók esetében a statisztika szerint az általam felmért „átlag” játékos 26,69 éves, 10 évesen kezdett el kosárlabdázni egy nagyvárosban. Tanulmányi eredményei általános iskolában 4-5-ös volt, középiskolában pedig 4-es. Nyelvvizsgálóval rendelkezik, és valószínűleg tovább tanul az érettségit követően. Ebben közrejátszik, hogy a szülők is diplomások. A nevelő egyesület színeiben mutatkozott be az élvonalban, ahol 115 mérkőzést játszott. Jól látszik, hogy a kosárlabdázók tanuláshoz fűződő viszonya sokkal jobb a labdarúgókénál, így a megítélésük is sokkal kedvezőbb, pedig az eredményeik bizonyítják a labdarúgók sem rosszabbak az országos átlagnál.

Mi az oka mégis a meggyökeresedett társadalmi közhelyeknek, hogyan került a futball az elit angliai kollégiumokból a „bunkók sportja” kategóriába? Ennek több oka is van. Egyrészt a foci, mint a legnépszerűbb sportág óriási tömegeket érint. Az élvonalbeli labdarúgók, a labdarúgással foglalkozó szakemberek közszereplők, médiasztárok, "celebek" lettek. Ahhoz azonban, hogy ebben a minőségben is helyt tudjanak állni, kevés kivétellel nem eléggé felkészültek. Bármennyire laza, kötetlen is egy műsor, a média előtti szereplésnek szabályai vannak, speciális tudást, képességeket feltételez. Nem várhatjuk el egy sportolótól, sportvezetőtől, hogy minden helyzetben kifogástalanul nyilvánuljon meg. A kamera, a mikrofon pedig már mindenütt ott van, a meccs alatt a kispadon, vagy a pályáról éppen lejövő labdarúgó szája előtt. Valószínűleg többen tudják pl. Mészöly Kálmánról, hogy milyen stílusban nyilvánult meg meccs alatt a kispadon, mint azt, hogy melyik csapatban focizott,

vagy, hogy milyen sporteredményeket ért el. A közismert sportolók élete a nyilvánosság előtt zajlik, az emberek kíváncsiak a magánéletükre, a bulvársajtó pedig mindent megtesz, hogy naponta új sztorikkal szolgáljon és a hírérték fontosabb, mint az igazság, vagy adott esetben az emberi méltóság. Nem használ a focisták megítélésének a szurkolók, különösen a „kemény mag” viselkedése sem. A vandál, stadiont szétverő, erőszakos szurkoló láttán a kívülállók az egész foci világról véleményt alkotnak. Természetesen maguk a labdarúgók sem angyalok, ők is „emberből vannak”, erényeikkel, hibáikkal együtt. Nem rosszabbak, csak mások. Aktív idejük nagy részét a futballpályán töltik, idejüket más osztja be, másoktól függenek, a modern labdarúgásban pedig egyre inkább árucikké válnak. Számukra a formális oktatási lehetőségek nem mindig megfelelőek. Befolyásolja a labdarúgók megítélését a magyar labdarúgás színvonala is, de ez egy külön kutatás tárgya lehet.

Dolgozatomban azt tűztem ki célul, hogy az általam elérhető legtöbb labdarúgót és kosárlabdázót bevonjam az adatfelvételbe, és a kapott eredmények értékelésével bizonyítsam, hogy a róluk kialakult kép, túlzó, általánosító, sematikus. Ezt objektív mért adatokkal, referencia csoportok eredményeivel összevetve egyértelműen sikerült bizonyítani. A másik kitűzött célokat, a két sportág összehasonlítását, elemzését a tanuláshoz való viszonyuk alapján szintén sikerült elérnem. Kutatásommal szeretnék még komolyabban foglalkozni, terveim között szerepel a továbbtanulás, és a doktori iskola elvégzése, amihez ez a téma szerintem remek választás lehetne.

Irodalomjegyzék

FÖLDESINÉ SZABÓ GY. (1995): Magyar nb1-es labdarúgó-mérkőzések nézőinek társadalmi összetétele és motivációi. *Szociológiai Szemle*, 3. 73-94..

FORRAY R. K. (2008): *Lakossági-társadalmi igények a felnőttek felsőfokú továbbtanulásában*. Az OTKA 47335 sz. kutatás záró tanulmánya, Budapest.

FORRAY R. K., HÍVES T. (2005): *Regionalitás és felsőoktatás*. Professzorok Háza Felsőoktatási Kutatóintézet, Budapest.

GÁBOS A., SZÍVÓS P. (2008): *A gyermekkori háttér és az iskolázottság*.

http://www.tarki.hu/hu/news/2008/kitekint/20081014_szivos_gabos.pdf. Letöltve: 2014.09.14.

LANNERT J. (2000): „Továbbhaladás a magyar iskolarendszerben” In: KOLOSI T., TÓTH I., VUKOVICH GY. (szerk.): *Társadalmi riport*. TÁRKI, Budapest. 205–222.

NIKOLOV M. (2009): *Az idegennyelv-tanítás megújulásának hatásai*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest.

SZEGEDI P. (2004): *Az utánpótlás-nevelés a magyar labdarúgás struktúrájában*. Századvég Kiadó, Budapest.

SZIRMAI V. (1994): *A településszociológia alapjai*. Pollack Mihály Műszaki Főiskola, Budapest.

VELENCZEI A. (2012): *Társadalmi esélyegyenlőtlenség az utánpótláskorú sportolók körében az államilag finanszírozott programokban résztvevők esetében*. SOTE Sport és Társadalomtudományi Program, Budapest.

Internetes hivatkozások:

http://www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak_teruleti_00

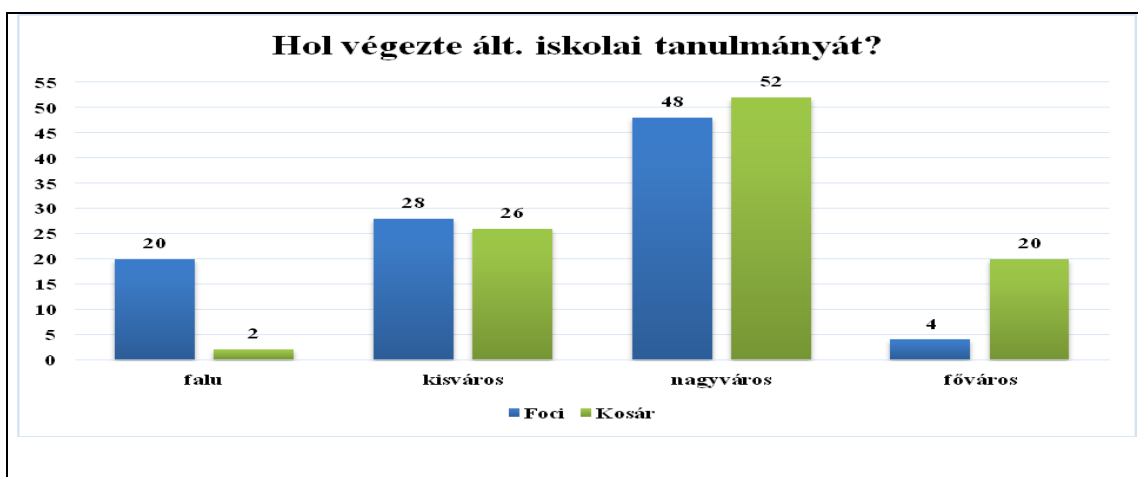
Köszönetnyilvánítás

Köszönöm témavezetőmnek, Hegedűs Ferenc tanár úrnak a kutatásom során adott hasznos ötleteit, észrevételeit, valamint, hogy a dolgozat megírásához irányításával, támogatásával, tanácsaival, odafigyelésével és eszközökkel járult hozzá.

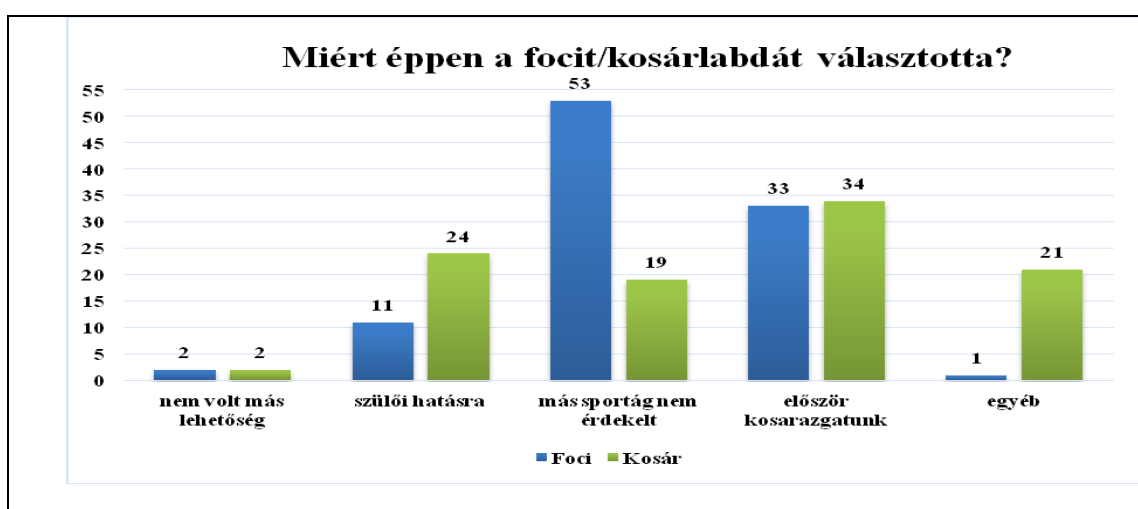
Ezenkívül szeretném megköszönni Pásztorné Dr. Batta Klára PhD intézményigazgatónak, illetve Dr. Vajda Ildikó PhD tanárnőnek, hogy lehetőséget kaptam az országos tudományos diákköri versenyen való induláshoz.

Hálasan köszönöm még a családtagjaimnak a sok gondoskodást, és támogatást, ami elkísért a tanulmányaim során.

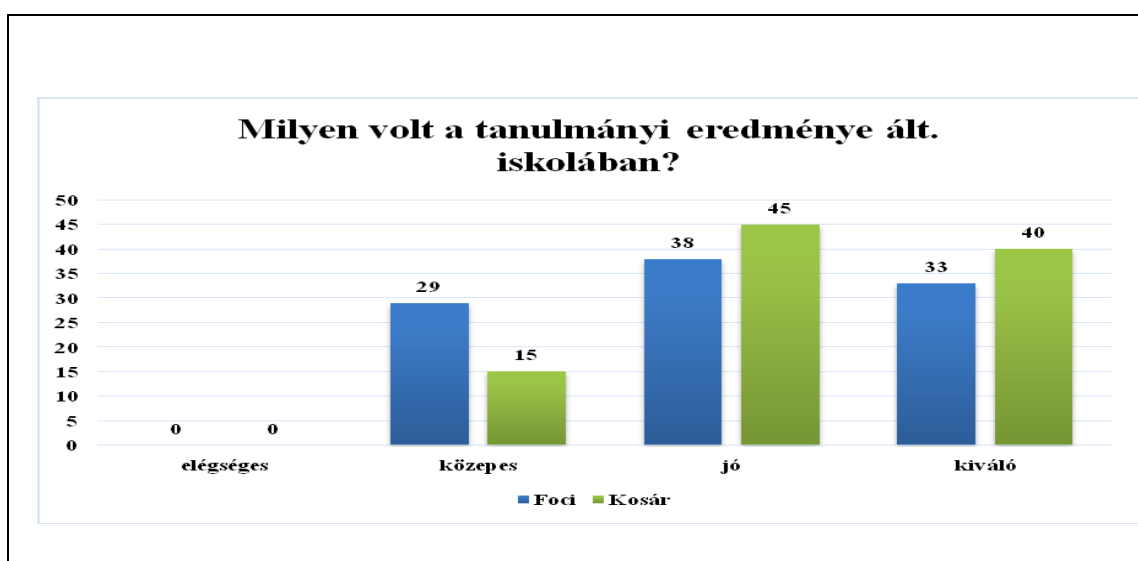
Függelék

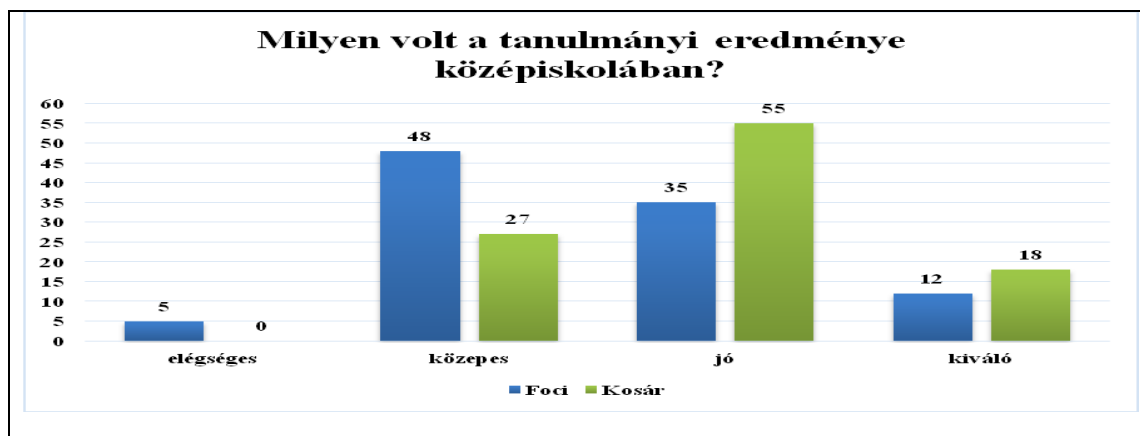
1. ábra. Iskolák szerinti településszerkezeti megoszlás

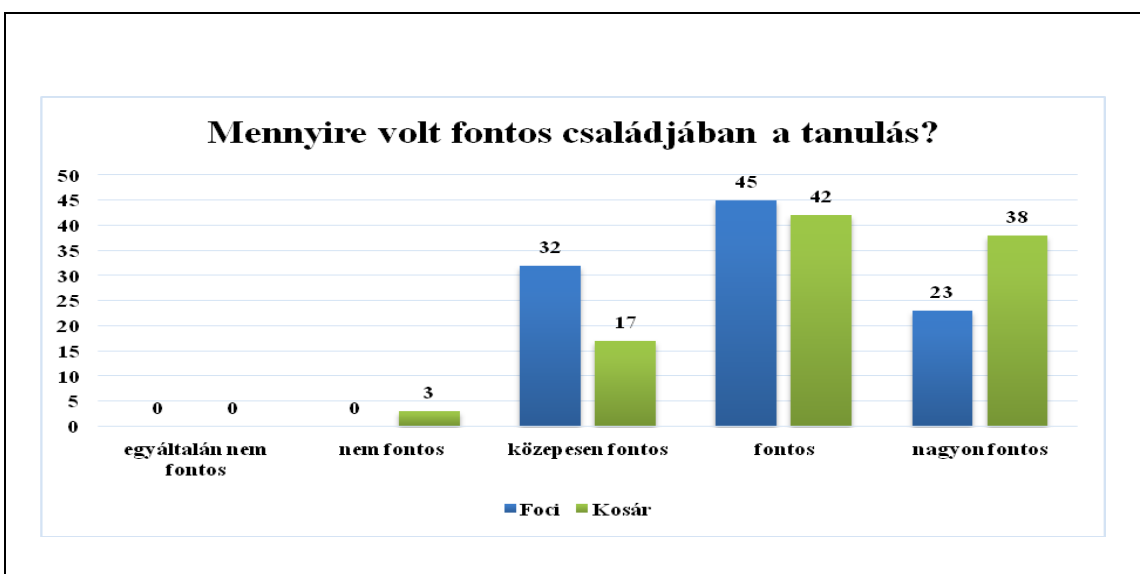
2. ábra. A sportágválasztást befolyásoló tényezők megoszlása

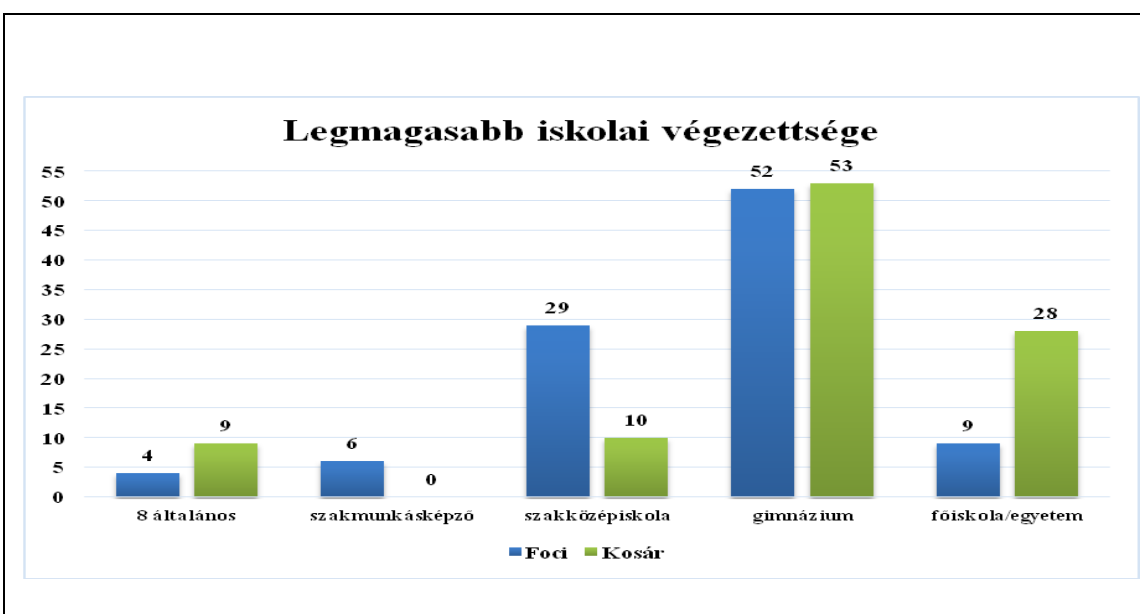
3. ábra. Általános iskolai tanulmányi eredmények megoszlása sportáganként

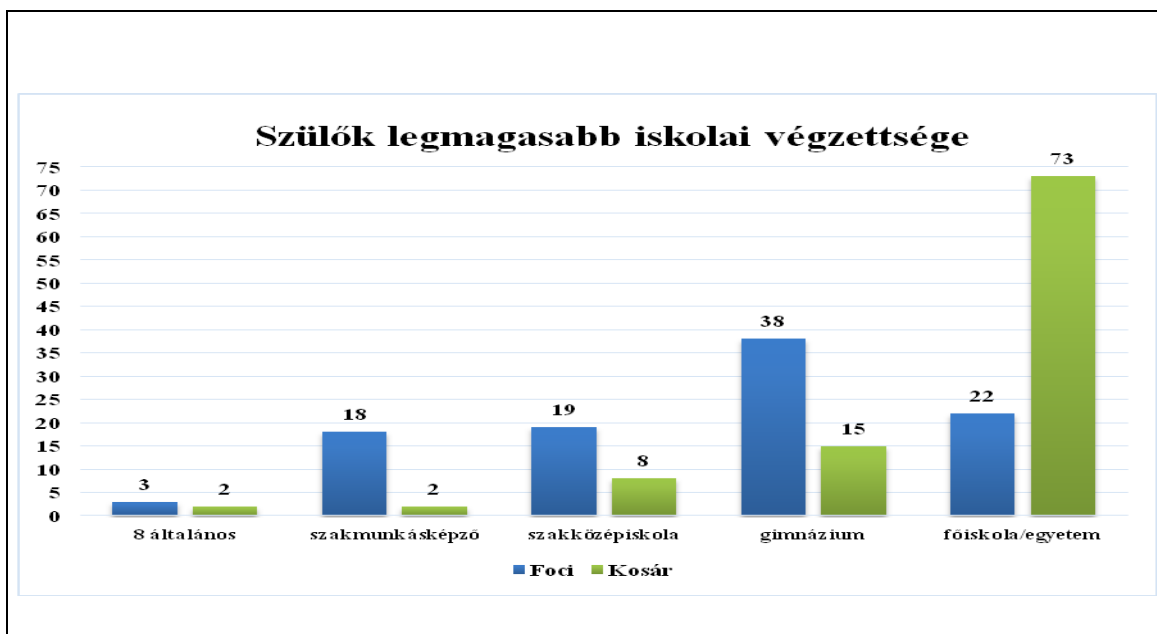
4. ábra: Középiskolai tanulmányi eredmények megoszlása sportáganként

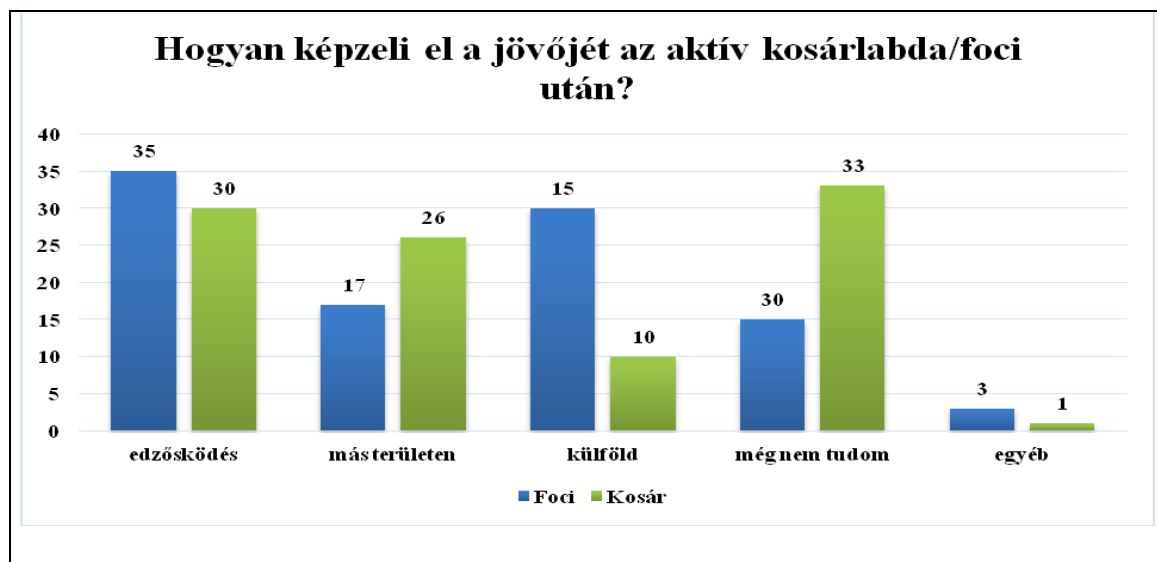
5. ábra. A tanulás fontossága a család értékrendjében

6. ábra. Jelenlegi legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlás

7. ábra. Szülők iskolázottsága

8. ábra. Elképzelés az aktív sport utáni életre

Összehasonlító táblázat

1. táblázat

Az iskolai végzettség és a nyelvtudás összehasonlító táblázata

	kosárlabdázók	labdarúgók	lakosság
nem végezte el az általános iskola 1. osztályát	0%	0%	1,10%
nem végezte el az általános iskola 8. osztályát	0%	0%	11,56%
diplomások aránya (még főiskolás vagy egyetemista)	28% (33%)	9% (13%)	14,48%
nyelvtudás	61%	20%	20-30%

Nyilatkozat

Alulírott

Név:

Szak: Testnevelő – Család és Gyermekvédő tanár

jelen nyilatkozat aláírásával kijelentem, hogy

Az eredményes sporttevékenység és a tanulás kapcsolatának vizsgálata élvonalbeli labdajátékosok körében

című dolgozatom önálló munkám eredménye, saját szellemi termékem, abban a hivatkozások és idézések standard szabályait következetesen alkalmaztam, mások által írt részeket a megfelelő idézés nélkül nem használtam fel. A dolgozat készítése során betartottam a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény szabályait.

Nyíregyháza,.....

.....

hallgató aláírása